

वडालहरुको संघर्ष र ईतिहासः दार्चुला

करन सिंह बडाल

हिकिला गर्खामा आफ्ना भाइबन्धुका साथ विरा बडाल बस्ये । जुम्लाका रजौटा विरा सिंह उनका मीत थिए । दुवैले एक अर्कालाई सँकट परे एक ज्यान भएर लाग्ने धितकस जनै छोएर लिएका थिए विरा सिंह दुङ्हू (बीण) का राजा सुकालु बमका मामा थिए । एक चोटि सुकालु बम आफ्ना भारदारी फौज सहित जुम्लातिर जाँदा बाटोमा एक साँझ पडाव लिएर बसेका थिए । सुकालु हुक्कमा तमाखु खाँदै थिए । छेवैमा खसीको टाउको पोल्दै थिए । पोलेको खसीको दातहरु विरुप देखिएका थिए । सुकालु बमले मजाक गर्दै भने यसका त मेरा मामा विरा सिंहका जस्तै दाहा पो देखिए । विरा सिंहका नमिलेका उचो परेका दाँत थिए । त्यसैले शिविरमा हाँसो फैलियो । यो कुरा विरा सिंहकहाँ पुग्यो । उनले अपमान महसुस गरेर भान्जालाई तह सबक सिकाउने र तह लाउने बिचार गरे ।

उनले आफ्ना मीत विरा बडाललाई यसको लागि दुङ्हू आउन लागेको र आवश्यक परे सहयोग गर्नुपर्ने खबर पठाए । जुम्ली रजौटा विरा सिंह दुङ्हू आए र भान्जा सुकालुलाई लड्न आउन खबर पठाए । यो सुनेर कान्छा भाइ लखी बम भागे भने सुकालु लड्न भनेर भाडि बस्कोट किल्लामा बसे । विरासिंह र सुकालुको लडाइ भयो । द्वन्द्व युद्ध दुइ तीन दिन चल्यो । लड्दै जाँदा अन्तमा सुकालु माथिपरे विरासिंह मुन्त्रित । विरा सिंह मारिने निश्चित भयो । मुनि परेका विरा सिंहले नजिकै बसेका मीत विरा बडाललाई जनैको धीत (बाचा) स्मरण गराउदै सहयोगको लागि आग्रह गरे । सुकालु छिमेकी थिए भने विरा सिंह मीत, त्यसैले विरा बडालले हत्यार उठाएनन् न हातले नै प्रहार गरे । केवल उनले रोटी पल्टाए भै हात लाएर मुनिपरेका विरासिंहलाई माथि र माथिका सुकालुलाई मुनि पारेर छोडिए । यसै मौकामा विरासिले कम्मरबाट कटारो (छुरा) फिकि सुकालु बमको हत्या गरे । भागेका लाखि बमले सुकालु हत्याको सम्पूर्ण दोष विरा बडाललाई लगाए । त्यहाँ बाट बडाल र बमको बैर शुरु भयो ।

बडालसँग ईवि साधन लखि बम सधै लागिरहे । केही वर्ष पछि आफ्नो शक्ति प्रदर्शन गर्न एक पाईक (बलवान् वीर) दुङ्हू पसे र बम राजालाई लल्कार दिए । बम राजाले बडालसँग ईवि साधन सकिने मनले आफु भन्दा बलवान् हिकिलामा बडाल रहेको र उसलाई दुवै मिलेर मात्रै हराउन सकिने कुरा सुनाए । बम राजाले बडालको वंश नास गर्न चाहान्यो त्यसैले दिनमा २२ भाइछोरासँग लड्न नसकिने र दुवै मिलि राति आकर्मण गर्न योजना बनाए । यसै अनुसार मध्यरातमा सबै सुतेका बेला दलबलका साथ आकर्मण गरि महिला, बालवालिका सहित सबै बडालको हत्या गरि फर्किए । यसो भए पनि वडालको वंश नाश नै त हुन सकेन । किनभने केही दाजुभाइ काम विशेषले बाहिर गएका थिए भने एउटा गर्भवती आमा माइतीघर सुन्त्रा मडगाउँ गएकि थिइन् । बाहिर गएका दाजुभाइहरु यो हत्याकाण्ड पछि डोटीको बाटो हुँदै जुम्ला पुगे भने माइतीघर गएकी आमा लुकेर माइत मै गर्भे दुहुरो हुर्काउन थालिन् ।

गर्भे दुहुरो हुर्काए पछि भारतको ट्याँकी रजवारको दरबारमा काम गर्न थाल्यो । त्यतिखेर ह्याँकी रजवारले अस्कोटको राजालाई शिर्ति (कर) बुझाउनु पर्ययो । यसै क्रममा शिर्ति बुझाउन बडालको नेतृत्वमा भरियासहितको टोली भारतको जोलजिवी घाट हुँदै अस्कोट जाँदै थियो । नेपाल भारत सीमाको जोलजिवी घाटमा थपै मलामी एकत्रृत थिए चिता तयार हुँदै थियो, सति जान महिला तयार पारिदै थिइन् । सोऽद्वा वीणको बम राजाको मृत्यु भएको र उनकी रानी सती जान लागेको बडालले थाहा पाए । वंश नाश गर्न रजवार भए पनि आफ्ना पुर्वाँ सँग एउटै माटोमा हुर्केको साईनो राखि रुख्को हाँगो हातले भाँचेर चितामा दिएछन् । यसो हुँदै सति जान लागेकी रानीले चितामो दाउरा दिई आफुलाई ऋणी बनाएकोले उसको पहिचान गर्न लगाईन् । सोधपुछ गर्दा हिकिलाको बडाल भएको थाहा भयो । सति जान लागेकी रानीले उसले ससम्मान हिकिलामा बस्न पाउनुपर्ने अन्यथा श्राप दिने कुरा सबै मलामीलाई सुनाइ सति गइन् ।

यसपछि बडालको वंशज दुङ्हूमा बाँकी नै रहेको चारैतिर फैलियो र यो कुरा जुम्ला सम्म पुग्यो । जुम्लामा बडालगाउ बनाएर बसेका बडालहरुले सल्लाह गरि सागर र कालू बडाल सहितलाई हिकिलामा बचेको वंशजको रेखदेख गरि मिलिजुली बस्न हिकिला पठाए । साथै लडेरै पनि कि गरिखाने कि मरिजाने भनी किज्वा बडाल हिकिला फर्किए । तर बम रजवारहरुको मनको कालो आएन उनीहरु षडयन्त्रका तानावाना बुनिहन्त्यै । सागर बडालका २ छोरा हसी र बसी भए भने कालू बडालका १ छोरा जस्वा भए ।

किज्वा बडालको पनि सन्तान जन्मिए । त्यसैबेला कुमाउको रजाले दुङ्हूको बम रजवार माथि आक्रमण गर्ने कुरा भयो । बम रजवारले मावलका निडले पाईकलाई सहयोगको खबर पठाए । कुमाउ रजौटाको सेना दुवै घाटमा आईपुर्यो । आतिएर बम रजवार दमाईको भेष गरि उनकोबारे बुभन दुवै घाट गए । कुमैयासँग भेटि बम रजवारले आफुलाई पनि दुख दिएको तर उ शक्तिसाली हुनाले राति आक्रमण गर्नु पर्ने अनि सुरक्षित बाटो आफुले बताइदिने कुरा गरे । राति बाबियोको लडा (डोरी) को तुइन बनाइ महाकाली तर्ने र आक्रमण गरि बम रजवारलाई मार्ने कुरा बताए । सल्लाह अनुसार राति तुइन तयार गरे ।

दमाई भेषमा भएको बम रजवार आफु पहिला वारिपट्टि आए भने कुमैया सेनालाई पालैपालो आउन भने । राति भएकोले कुमैया सेनालाई एकएक गरि बारि ताँदै तरवारले काटदै गर्न थाले । उज्यालो हुन्जेल त सयो कुमैया सेना पाईक (प्रमुख वीर) सहित काटिङ्गसके । उज्यालो हुनेबेला तुइन काटिदिए । पारिपट्टि मान्धेका लासको थुप्रो देखेपछि बाँकी लडाकु, भरिया भागेर गए । बम रजवार भोलिपल्ट फर्किदा निडले पाईक पुगिसकेको थियो ।

बम रजवारले कुमैया पाईकसँग लड्न आफुलाई बोलाए पनि उसले आफैले सिध्याएको कुराले पाईक रिसायो । कि त उससँग लड्ने लडाकु खोज्नुपर्ने नभए आफैले लड्नुपर्ने शर्त बम रजवारलाई राख्यो । यसबेला फेरि बडाललाई सिध्याउ सकिने सोची कालू र सागर बडाललाई बोलायो । ५ नाली चामल १ खसी निडले पाइकलाई २० नाली चामल २ खसी कालू सागरलाई दिई खाएर लडाइ गर्ने कुरा भयो । कालुसागरलाई खाना कम भयो र १ ताउलो पिंडालु महि खाएर लड्ने तयारी भयो । एकले एकसित मात्रै लड्नु पर्ने भएकाले निडले पाईकसित कालुले लड्ने निधो भयो । लडाइ ४ रात ४ दिन चल्यो । तर कोहि ढलेनन् ।

निडले पाईकको हात लामो थियो कालुको कम्मर कसेर अठ्याएको थियो । कालुले आफु थाकेको र हार्न लागेको इसारा गर्यो । एकसित दुइले लड्न मिल्दैन थियो । यसैले सागरले ठुलो दुङ्हा जोडले आकासतर फाल्यो । दुङ्हा घुमाएर आकासतर फालेकोले भररर आवाज सहित दुङ्हा फालेको देख्दा भय उत्पन्न भइ उसले कसेको हात अलि खुकुलो भयो ।

यसै मौकामा कालुले आफ्नो कम्मरमा भएको कटारो९चाकुले उसको पेटमा रोपी ढालिदियो । निडले पाईक ढलेको थियो । कालुसागर एकातिर बसेका थिए । निडले पाईकले आफुले हारेको र जित्नेले केही पाउनु पर्ने धर्म अनुसार आफुले केही दिन नसकेकोले मर्नु भन्दा भएको लिएनाले जान कालुलाई आग्रह गर्यो ।

जसै कटारो लिन कालू नजिक पुग्यो निडले पाईकले आफ्नो तरवारले कालुका दुवै खुडा छिनाली दियो । रिसाएर सागरले निडले पाईकलाई तरवारले काटिदिए । सागर एक भाइ गुमाएर फर्के बदलामा रजवारले गोरु चराउन मिल्ने जग्गा दिए ।

सागरका छोरा हसी र बसी मध्ये हसीका तीन छोरा थिए । धर्म्या, जस्वा र पते । यी मध्ये एक भाइको विवाह कपुर साहुको छोरि नखरिसित भएको थियो । उनी साहै सुन्दर थिइन् ।

यसबाट बम रजवारहरुको षडयन्त्र र दमन शुरु भयो । त्यतिखेर गौरा पर्वमा गन्जा (देउडा) खेलिन्थ्यो अचेल जस्तै । गौरामा बमहरुले रजवारको आडमा नखरिसित देउडा खेल थाले बलजप्ति पनि । गौरा मनाउने स्थान जता सारे पनि उनले आउन छाडेनन् । नखरिले पनि उनको विरोध नगर्ने भए पछि रिसाएर धर्म्या र जस्वाले उनको नाक काटिदिए ।

यसबाट बुवा कपुर साहै रिसाए । बदलालिन षडयन्त्र गर्न थाले धर्म्या जस्वा त हामीले नखरिको होइन थमेनिको नाक काटेको भन्छन् भनेर चलाए । थमेनि त्यतिखेरा रजवारी थिइन । कपुर साहै रजवारहरुसित मिलेर धर्म्या जस्वाको हत्या गर्न चाहान्ये । उनले कैयोपटक षडयन्त्र गरे पनि । कपुर साहै हालको कपुरखान भन्ने ठाउँमा बसेका थिए । उनलाई नसिध्याए षडयन्त्र भैरहने निष्कर्षमा पुगे धर्म्या, जस्वा ।

दुवै भाइ हत्यार सहित कपुरखान पुगे । त्यसबेला कपुरसाहै हुक्कमा तमाखु खाँदै थिए । एक भाइले भाला चलाए टाढा बाटै । भाला हुक्कमा लाग्यो । कपुर साहै भारे । ढलेको रुख नाच्छै गर्दा दोस्रो भालाले उनी त्यै रुखमा टाँसिए । यो खबर लिएर स्याम्वा समाल रजवारको गए प्रत्यक्षदर्शीको रुपमा । धर्म्या जस्वालाई कारवाही गरि हत्या गर्ने योजना बन्यो ।

उनी भागेर अस्कोटी राजाको गाउँ नजिक द्वालसेरा, तितरसेरामा लुकेर बसेका थिए । त्यसमा बन सुगुरले आत्मक गरेका थिए । एक राति धर्म्या जस्वाले २२ बन सुँगुर मारिदिए । तिनका नाक कान काटेर आफुसित राखे । जनावर मारेकोले राजाले दण्ड देलान भन्ने डरले चुपचाप बसे । भोलिपल्ट धेरै सुगुर मरको खबर फैलियो । राजाले सबै सुगुर को टाउको बाजाराजा सहित आफुलाई चढाउन त्यहाँका गाउँलेलाई भन्ने बदलामा राजाले इनाम राखेका थिए । सबै टाउको काटेर बावागाजा सहित राजाको दरबारमा लगे गाउँलेले । रानीले तिनका नाककान नभएको पता लगाइन र नाककान समेत पेश नगरे दण्डिने कुरा गरिन । गाउँलेले पछि सुगुर आफुले नमरेको यता पाहना बसेमा दुई जनाले मारेको बताए । नाककान त्याए दण्ड नभै पुरस्कार दिने भने पछि दुवै भाइले नाककान पेश गरे र सुगुर आफुले मारेको बताए । उनीहरुको बहादुरी र क्षमता देखेर राजाले दुवै भाइलाई द्वालसेरा, तितरसेरा दिने र उनीहरुले राजाको देवान भइ काम गर्नु पर्ने बताए । उनले दिएको देवानी स्वीकार गरेनन् र दुङ्हूतिर फर्किए ।

दुङ्हू फर्केर बडालगाउको घरमा बसेको रजवारले थाहा पाए र समातेर ल्याउन पठाए । दुवै भाइ भित्री कोठा (मजेला) बसेका थिए । बाहिर रजवारका मान्धेले धेरे । यो थाहा पाएर हातमा तरवार लिइ भाइ धर्म्याले अब लड्नु पर्द्द जे होला होला भने । यो सुनेर बाहिरवाट रजवारका मान्धेले एक छेउ ढोकाको प्वालबाट छिराइ नमार्न ब्रु मित्रवत

वाकि पेज नं. ६

सम्पादकीय

विदेशमा भएका नेपालीलाई मताधिकार देऊ

रोजगारीका सिलसिलामा विदेशमा रहेका नेपालीलाई निर्देशनात्मक आदेश दिए पनि अहिलेसम्म यससम्बन्धी कुनै ठोस प्रक्रिया अधि बढाइएकै छैन । पक्के पनि यो विषयको कार्यान्वयन गर्नु सजितो छैन, तर यसो भन्दैमा लामो अवधि ठूलो संख्याका नागरिकहरूलाई मतदानबाट वञ्चित गरिरहन पनि मिल्दैन । सयभन्दा बढी देशले विदेशमा रहेका आफ्ना नागरिकलाई यो सुविधा दिएका छन्, नेपालले पनि यथोचित प्रबन्ध मिलाउनपर्छ ।

समस्या के छ भने, सरकार र आयोग दुवै यस मामिलामा कति पनि संवेदनशील देखिएका छैनन । नत्र, संघीय संसद सुरु भएपछि ६ दर्जन विधेयक प्रमाणित भएर कानुन बनिसक्दा पनि विदेशमा रहेका नेपालीलाई मतदानमा सहभागी गराउनेसम्बन्धी विधेयक अधि नवदैन हुँदैनथ्यो । तर अब पनि यो दायितवाट पन्छिरहने 'सुख' सरकार र आयोगलाई मिल्नु हुँदैन । सर्वोच्चको आदेशका कारण मात्र होइन, सरकारले आफ्ने अनिवार्य कर्तव्य सम्फेर पनि विदेशबाट पैसा पठाएर देश चलाइरहेका नागरिकलाई यहाँको नेतृत्व चुन्न पाउने अधिकार प्रदान गर्नैपर्छ ।

१५ प्रतिशतभन्दा बढी नेपाली रोजगारी र अध्ययनका सिलसिलामा विदेश छन् । यो संख्या काठमाडौं उपत्यकावासी बराबरजस्तै हो । अभ विदेशमा त अधिकांश बालिग नागरिक नै छन्, कुल मतदाताको भन्डै २० प्रतिशत तेस्रो मुलुकमा रहेको अनुमान छ । यसरी देशको चुनावमा पाँचमध्ये एक मतदाता सहभागी हुन नीतिगत रूपमै वञ्चित हुनु कुदापि ठीक होइन । यो उनीहरूप्रति ठूलो अन्याय हो, संघीयक हकको उल्लंघन हो । यसबाट न्यायालयको अनादर त भएकै छ, विदेशस्थित नेपालीलाई अधिकार दिने सवालमा सरकारले कन्जुस्याइ गरिरहेको पनि प्रस्तै बुझिन्छ ।

प्रवासी नेपालीको मताधिकार कानुन बनाउन ढिलाइ
तुलनात्मक रूपमा देश-विदेशमा अनुभव बटुलेकाहरू, अरु देशको विकास र धर्थि देखेकाहरू, कुनै निश्चित दलको 'अन्धभक्त' कम हुने भएकाले वा त्यस्तो सम्भावनाको डर देखेकाले प्रमुख ठूला दलहरूको चासोमा यो विषय नपरेको हुन सक्छ । यही कारण, चुनावमार्फत वास्तविक जनमत नभलिकएको पनि हुन सक्छ । त्यसैले पनि यति धेरै नागरिकलाई मताधिकारको अवसरबाट बाहिरै राखेर लोकतान्त्रिक अभ्यास उन्नत हुन नसक्ने तथ्य दलहरूले बुझ्नुपर्छ । र, सरकार तथा सम्बन्धित निकायलाई यससम्बन्धी कानुन बनाई आवश्यक व्यवस्थापन मिलाउन भक्कहकाउनुपर्छ ।

सर्वोच्च अदालतका न्यायाधीश सपना प्रधान मल्ल र पुरुषोत्तम भण्डारीको संयुक्त इजलासले २०७४ चैत ७ मा विदेशमा रहेका नेपालीलाई विदेशमै मतदानको अधिकार सुनिश्चित गर्न ६ वैद्यनिर्देशनात्मक आदेश दिएको थियो । त्यसमा विदेशमा रहेकालाई निर्वाचनमा सहभागी गराउँदा आउन सम्मेचुनौती समाधानको बाटो पहिल्याउने गरी आवश्यक कानुन निर्माण गर्न भनिएको थियो । यस कार्यका लागि आवश्यक स्रोत सामग्री, प्रविधि, संरचना तथा व्यवस्थापनका लागि आवश्यक तयारी गर्न अहाइएको थियो । विदेशमा रहेका नेपालीको वास्तविक लगत संकलन तत्काल सुरु गरेर आउँदो निर्वाचनमै मतदानमा सहभागी गराउन आदेश दिइएको थियो । तर अर्को चुनाव आउने समय भैसकेको छ; आगामी वर्ष स्थानीय तह मात्र होइन, संघ र प्रदेश संसदहरूको पनि कार्यकाल सकिए छ; अभ 'अर्ली इलेक्सन' को समेत चर्चा छ, तापनि सर्वोच्चको आदेशअनुरूपको प्रक्रिया अधि नवदाइनुको कारण बुझिनसम्म छ ।

यस्तो अधिकार दिएकामध्ये करिपय मुलुकको आर्थिक, राजनीतिक र सामाजिक परिवेश हात्मोजस्तै रहेकाले त्यस्तो व्यवस्था गर्न नसक्ने नदेखिने सर्वोच्चको ठहर मनासिब छ । ३७ सालकै जनमतसंग्रहमा नेपालले पनि विदेशस्थित नेपाली दूतावासहरूमा सांकेतिक रूपमा 'वृथ' राखेकै थियो, त्यर्को कर्मचारीमै मात्र मतदान गर्न पाउने गरी । उदेश्य जे होस, विदेशमा मतदान भएकै थियो । सांकेतिक नै सही, त्यसको अर्थ थियो । तर अहिलेसम्म त्यसकै सिको गरेर सांकेतिकसम्मको निर्वाचन पनि नहुन विडम्बनापूर्ण छ ।

सरकार र आयोगले चाहेमा अविलम्ब कानुन निर्माणसहितका आवश्यक तयारी गरेर आउँदो निर्वाचनमै कीरी स्थानबाट यस्तो अभ्यासको थालीनी गर्न सकिन्छ । खाली यसका निम्न प्रवल इच्छाक्रिया चाहिन्छ । दूतावासमा मतदान केन्द्र राखेर, अनलाइन र हुलाकमध्ये एउटा विधिबाट नागरिकहरूलाई मतदानमा सहभागी गराउन सकिन्छ । दूतावासमा मात्र केन्द्र राख्दा त्यस देशमा रहेका सबै नेपालीले मताधिकार प्रयोग गर्न असम्भव हुने भएकाले सबै विकल्पको प्रयोगबाटे सोच्नुपर्छ । जुन विकल्प प्रयोग गर्दा धेरैभन्दा धेरै नेपाली मतदानमा सहभागी हुन सक्छन् र प्रक्रिया पनि गोप्य रहन्छ, त्यही विधि विश्वसनीय रूपमा अपनाउनुपर्छ ।

कन्तिपुर

व्याँसमा गाउँपालिका अध्यक्षले गरेका

जनप्रिय काम देखेर कम्युनिष्ट आतिए

एसिया का दई ठुला शक्तिशाली रास्ट्र भारत र चीन शीत सिमाना जोडिएको समारिक महत्व बोकेको विदेशीय नाकामा सिमा प्रहरी भै बसेको व्यास गाउँपालिका साविक का ५ वटा गाउँ बिकास समिति मिलेर बनेको हो ।

भौगोलिक रूपमा विकट तर सास्कृतिक धार्मिक एंव पर्यटकीय हिसाबले प्रचुर सम्भावना बोकेको व्याँस गाउँपालिका हिन्दू धर्मवलम्बीको प्रवित्र धार्मिक तिर्थस्थल कैलाश मानशरोवरको प्रवेश द्वारका रूपमा रहेको व्यास गाउँपालिकालाई वडा नं. ४ रहेको सम्पाल मा.वि सुन्सेराको विद्यालय भवन निर्माण कार्य सुरु भईसकेको छ ।

३ सडकको पहुँच भन्दा टाढा रहेका गाउँ बस्तीलाई सडक सञ्जालसंग जोड्न धर्मवलम्बीको प्रवित्र धार्मिक तिर्थस्थल कैलाश मानशरोवरको व्यास गाउँपालिकाको वडा नं. ६ को धोरेठा बजार देखि हुती, खातीगाउँ बाननी जोड्ने र धोरेटा बजार देखि हिमालय मा.वि हुती हुदै मालिकार्जुन मन्दिर सम्मको सडक निर्माण भन्न सकिन्छ ।

अहिले व्यास गाउँपालिकाको नेतृत्व एक इमानदार कर्तव्यवान निस्वार्थ विकास प्रेमी दुरदृस्त सोच भएको, रास्ट्रपुरे भी व्यक्ति, कम बोल्ने, स्पष्ट बोल्ने, जनप्रीय नेता दिलिप सिह बुढाथोकी ज्यु ले गैदैन ।

आज दिलिप सिह बुढाथोकी ज्यु ले व्यास गाउँपालिका को अध्यक्ष ज्यु को कार्यकाल सकिएदै, अर्थात व्यासी जनताले दिलिप सिह बुढाथोकी लाई नेतृत्व सुम्पेको ५ वर्ष पुरा हुँदै जनताले आफ्नो अमुल्य मत दिएर गाउँपालिका अध्यक्ष पदमा दिलिप सिह बुढाथोकी लाई जिताए पछि व्याँस गाउँपालिकाको सर्वाङ्गिण विकास गरि व्याँस गाउँपालिका लाई सम्मुद्र, समुन्तर गाउँपालिका बनाउन गाउँपालिका अध्यक्ष ज्युले स्थानीय सरकारको सोत साधन र अधिकारले भ्याए सम्मका विकास निर्माणका कामहरू गरेर र आफ्नो क्षमता भन्दा बाहिरका विकास निर्माणका काम गर्न संघ, प्रदेश सरकार संग समन्वय सहकार्य गरेर व्याँसमा समृद्धिका आधारस्तम्भ खडा गरेको छ ।

९ व्याँस वासी जनताले बहुप्रतिक्षित सडक, कालापानी क्षेत्र, कैलाश मानशरोवर जाने छोटो मार्गका रूपमा रहेको श्रीवर्गड देखि रामबगड, कालागाड, तुम्साराडि हुदै गाउँपालिका केन्द्र जोड्ने सडक निर्माण कार्य अगाडि बढेको छ ।

१० व्याँस वासी जनताले बहुप्रतिक्षित सडक, कालापानी क्षेत्र, कैलाश मानशरोवर जाने छोटो मार्गका रूपमा रहेको श्रीवर्गड देखि रामबगड, कालागाड, तुम्साराडि हुदै गाउँपालिका केन्द्र जोड्ने सडक निर्माण कार्य अगाडि बढाउन संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको सोत साधन र अधिकारले भ्याए सम्मका विकास निर्माण भएको छ ।

११ व्याँस वासी जनताले बहुप्रतिक्षित सडक, कालापानी क्षेत्र, कैलाश मानशरोवर जाने छोटो मार्गका रूपमा रहेको श्रीवर्गड देखि रामबगड, कालागाड, तुम्साराडि हुदै गाउँपालिका केन्द्र जोड्ने सडक निर्माण कार्य अगाडि बढेको छ ।

१२ व्याँस वासी जनताले बहुप्रतिक्षित सडक, कालापानी क्षेत्र, कैलाश मानशरोवर जाने छोटो मार्गका रूपमा रहेको श्रीवर्गड देखि रामबगड, कालागाड, तुम्साराडि हुदै गाउँपालिका केन्द्र जोड्ने सडक निर्माण कार्य अगाडि बढाउन संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको सोत साधन र अधिकारले भ्याए सम्मका विकास निर्माण भएको छ ।

१३ व्याँस वासी जनताले बहुप्रतिक्षित सडक, कालापानी क्षेत्र, कैलाश मानशरोवर जाने छोटो मार्गका रूपमा रहेको श्रीवर्गड देखि रामबगड, कालागाड, तुम्साराडि हुदै गाउँपालिका केन्द्र जोड्ने सडक निर्माण कार्य अगाडि बढाउन संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको सोत साधन र अधिकारले भ्याए सम्मका विकास निर्माण भएको छ ।

१४ व्याँस वासी जनताले बहुप्रतिक्षित सडक, कालापानी क्षेत्र, कैलाश मानशरोवर जाने छोटो मार्गका रूपमा रहेको श्रीवर्गड देखि रामबगड, कालागाड, तुम्साराडि हुदै गाउँपालिका केन्द्र जोड्ने सडक निर्माण कार्य अगाडि बढाउन संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको सोत साधन र अधिकारले भ्याए सम्मका विकास निर्माण भएको छ ।

१५ व्याँस वासी जनताले बहुप्रतिक्षित सडक, कालापानी क्षेत्र, कैलाश मानशरोवर जाने छोटो मार्गका रूपमा रहेको श्रीवर्गड देखि रामबगड, कालागाड, तुम्साराडि हुदै गाउँपालिका केन्द्र जोड्ने सडक निर्माण कार्य अगाडि बढाउन संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको सोत साधन र अधिकारले भ्याए सम्मका विकास निर्माण भएको छ ।

१६ व्याँस वासी जनताले बहुप्रतिक्षित सडक, कालापानी क्षेत्र, कैलाश मानशरोवर जाने छोटो मार्गका रूपमा रहेको श्रीवर्गड देखि रामबगड, कालागाड, तुम्साराडि हुदै गाउँपालिका केन्द्र जोड्ने सडक निर्माण कार्य अगाडि बढाउन संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको सोत साधन र अधिकारले भ्याए सम्मका विकास निर्माण भएको छ ।

१७ व्याँस वासी जनताले बहुप्रतिक्षित सडक, कालापानी क्षेत्र, कैलाश मानशरोवर जाने छोटो मार्गका रूपमा रहेको श्रीवर्गड देखि रामबगड, कालागाड, तुम्साराडि हुदै गाउँपालिका केन्द्र जोड्ने सडक निर्माण कार्य अगाडि बढाउन संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको सोत साधन र अधिकारले भ्याए सम्मका विकास निर्माण भएको छ ।

१८ व्याँस वासी जनताले बहुप्रतिक्षित सडक, कालापानी क्षेत्र, कैलाश मानशरोवर जाने छोटो मार्गका रूपमा रहेको श्रीवर्गड देखि रामबगड, कालागाड, तुम्साराडि हुदै गाउँपालिका केन्द्र जोड्ने सडक निर्माण कार्य अगाडि बढाउन संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको सोत साधन र अधिकारले भ्याए सम्मका विकास निर्माण भएको छ ।

१९ व्याँस वासी जनताले बहुप्रतिक्षित सडक, कालापानी क्षेत्र, कैलाश मानशरोवर जाने छोटो मार्गका रूपमा रहेको श्रीवर्गड देखि रामबगड, कालागाड, तुम्साराडि हुदै गाउँपालिका केन्द्र जोड्ने सडक निर्माण कार्य अगाडि बढाउन संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको सोत साधन र अधिकारले भ्याए सम्मका विकास निर्माण भएको छ ।

२० व्याँस वासी जनताले बहुप्रतिक्षित सडक, कालापानी क्षेत्र, कैलाश मानशरोवर जाने छोटो मार्गका रूपमा रहेको श्रीवर्गड देखि रामबगड, कालागाड, तुम्साराडि हुदै गाउँपालिका केन्द्र जोड्ने सडक निर्माण कार्य अगाडि बढाउन संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको सोत साधन र अधिकारले भ्याए सम्मका विकास निर्माण भएको छ ।

२१ व्याँस वासी जनताले बहुप्रतिक्षित सडक, कालापानी क्षेत्र, कैलाश मानशरोवर जाने छोटो मार्गका रूपमा रहेको श्रीवर्गड देखि रामबगड, कालागाड, तुम्साराडि हुदै गाउँपालिका केन्द्र जोड्ने सडक निर्माण कार्य अगाडि बढाउन संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको सोत साधन र अधिकारले भ्याए सम्मका विकास निर्माण भएको छ ।

२२ व्याँस वासी जनताले बहुप्रतिक्षित सडक, कालापानी क्षेत्र, कैलाश मानशरोवर जाने छोटो मार्गका रूपमा रहेको श्रीवर्गड देखि रामबगड, कालागाड, तुम्साराडि हुदै गाउँपालिका केन्द्र जोड्ने सडक निर्माण कार्य अगाडि बढाउन संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको सोत साधन र अधिकारले भ्याए सम्मका विकास निर्माण भएको छ ।

२३ व्याँस वासी जनताले बहुप्रतिक्षित सडक,

१. महालेखा परीक्षकको कार्यालयले २०७५ चैत्र २९ मा प्रस्तुत गरेको ५६ औं वार्षिक प्रतिवेदन अनुसार आव २०७४/७५ सम्ममा मुलुकको कूल बेरुजु रकम कति पुरेको छ ?

- रु. ५ खर्ब ८३ अर्ब ६६ करोड

२. राष्ट्रिय विकास परिषद २०७५ को गठन कहिले भएको हो ?

- वि.स. २०७५ चैत्र ८

३. नेपाल साप्ताहिकद्वारा वर्ष व्यक्ति २०७५ कसलाई घोषणा गरियो ?

- कञ्चनपुरकी दुगदिवी पन्त (निर्मला पन्तकी आमा)

४. नेपाल भ्रमण वर्ष २०२० को सफ्ट लन्चिङ कहिले गरियो ?

- वि.स. २०७५ चैत्र ३०, पर्यटकीय नगरी पोखरा

५. इडल्यान्ड र वेल्स त्रिकेट बोर्डले आगामी वर्षदेखि क्रिकेट खेलमा सुरु गर्न थालेको नयाँ फर्म्याट कुन हो ?

- द हड्डेड

६. राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगिताको इतिहासमा पहिलो पल्ट प्याराम्लाइडिङ खेल कहिले समावेश गरिएको हो ?

- आठौं राष्ट्रिय खेलकुद

७. राजधानी काठमाडौंबाट सबैभन्दा नजिकमा रहेको जुगल हिमालअन्तर्गत 'र्याल्जेन पिक'मा पहिलो पल्ट सफल आरोहण कहिले गरियो ?

- वि.स. २०७५ चैत्र २६ (सन् २०१९अप्रिल ९)

८. प्राचिन ओलम्पिक खेलको सुरुवात ग्रिसको ओलम्पिकबाट भएको थियो भने आधुनिक ओलम्पिक खेलको सुरुवात कहाँबाट भएको हो ?

- एथेन्स (ग्रिस)

९. इतिहासमै पहिलोपटक ब्ल्याकहोलको तस्विर कहिले सार्वजनिक गरिएको हो ?

- सन् २०१९ अप्रिल १०

१०. प्रथम विश्व मानवीय शिखर सम्मेलन कहिले र कहाँ सम्पन्न भयो ?

- सन् २०१६ मे, टर्कीको इस्तानबुल

११. संयुक्त राष्ट्रसंघीय बालकोष (युनिसेफ) द्वारा हालै प्रकाशित एकप्रतिदिन अनुसार नेपालको पूर्व प्राथमिक शिक्षामा भर्नादर कति रहेको छ ?

- द६ प्रतिशत

१२. नेपालको कुन ठाउँमा 'जैविक विविधताशैक्षिक उद्यान' स्थापना गरिएको छ ?

- गोदावरी (ललितपुर), विसं २०७३ असोज

१३. अशुर्वामाको शासनकालमा भारतका शासक सम्राट हर्षबद्धन थिए भने तिव्यतका शासक को थिए ?

- सुचन्द्र गम्पो

१४. काठको प्रयोग गरी विभिन्न मूर्ति, भाँडा एवं भयाल ढोका, दुँडाल, फर्निचर, आदि निर्माण सम्बन्धी कलालाई के भनिन्छ ?

- काष्ठकला

१५. राष्ट्रिय योजना आयोग र युनिसेफले संयुक्त रूपमा गरेको एकअध्ययनअनुसार नेपालमा हाल उत्पादनशील अथवा १५ देखि ६४ वर्ष उमेर समूहको जनसङ्ख्याको हिस्सा कति रहेको छ ?

- ६२.६८ प्रतिशत

१६. नेपाल सरकारद्वारा पाँच विकास क्षेत्रको प्रावधान खारेज गर्ने निर्णय कहिले भएको हो ?

- वि.स. २०७५ चैत्र २८

१७. राष्ट्रिय कलाशी सम्मान २०७५ बाट सम्मानित हुने सष्टा को हुन ?

- वैरागी काइला

१८. अक्षय तृतीया कहिले पर्छ ?

- वैशाख शुक्ल तृतीया

१९. विश्व होमियोपेथिक दिवस कहिले मनाइन्छ ?

- अप्रिल १०

२०. वाणिज्यको खैरो कागज भनेर कुन नगदे बालीलाई चिनिन्छ ?

- सनपाट

२१. नेपाल सरकारले स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम कहिले सुरु गरेको हो ?

- वि.स. २०७२ चैत्र २५ (सुरुवाती चरणमा बागलुङ, इलाम, बैतडी, अछाम, पाल्पा, म्याग्दी, कास्की र कैलालीमा स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम सञ्चालनगरिएको)

२२. नेपालमा चिनियाँ नागरिकलाई फ्री भिसा दिने निर्णय कहिले गरियो ?

- वि.स. २०७२ पुष १०

२३. विश्व बैंक द्वारा हालै (सन् २०१९ अप्रिल) प्रकाति साउथ एसियनइकोनामिक फोकस, एक्सपर्ट वान्टेड नामक प्रतिवेदन अनुसार सन् २०१९ मा दक्षिणएसिया क्षेत्रको आर्थिक वृद्धिदर कति कायम हुने अनुमान छ ?

- ७ प्रतिशत

२४. नाइजेरियामा क्रियाशील विद्रोही समूह बोकोहराम हो भने प्यालेस्टाइनमा क्रियाशील विद्रोही समूह कुन हो ?

- हमास

२५. निकृष्ट बालश्रम मुक्त घोषणा हुने देशकै पहिलो नगर कुन हो ?

- हेटौंडा उपमहानगरपालिका

२६. अमलेखगन्जको पुरानो नाम भिक्षापोखरी हो भने बाल्मीकीनगरको पुरानो नाम के हो ?

- भैसालोटन

२७. 'प्रत्येक शब्द, विचार र कर्मले तिम्रो भाग्य निर्माण गर्दै' भन्न विचारक को हुन ?

- विवेकानन्द

२८. पहिलो पटक भारतीय प्राविधिक टोलीले सगरमाथाको उचाइ मापन कहिले गरेको हो ?

- सन् १९५४

साभार प्रदेश पोर्टल

शिद्धोपी खबर साप्ताहिक

ब्यांसमा.....

गाउँपालिकाका विभिन्न सडकहरुमा सडक वाल निर्माण गरिएको छ साथै १० किलो मिटर गोरेठो बाटो निर्माण गरिएको छ ।

२९ ब्यांस गाउँपालिकाको उपहार, ब्यांस बासीलाई गुणस्तरीय संचार, अभियान अन्तर्गत वडा नं.२ को राप्लामा रहेको नमस्ते टावरमा र वडा नं.६ हुतीको दाम्दाकोटमा रहेको नमस्ते टावरमा द्वन सेवा जडाउन गरिएको छ र सबै कम्पनीका मोबाइलमा द्वन सेवा चल्ने गरी द्वन सेवाको स्तरोन्नतिको लागि पहल गरिएको छ ।

३० सिमा क्षेत्रका नागरिकलाई संचार सेवा उपलब्ध गराउन वडा नं.१ को छाडूरु नमस्ते फोनको टावर निर्माण गरिएको छ ।

३१ संचारको पहुँच भन्दा टाढा रहेका वस्तिमा संचार सेवा पुगाउन वडा नं.५ मा नमस्ते टावर निर्माण गरिएको छ ।

३२ सहकारी क्षेत्रहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्न एवं वित्तीय सुधासन कायम गराई यस गाउँपालिका भरिका सहकारी संस्थाहलाई तालिम दिइएको छ ।

३३ कोरोना महामारीको संक्रमण न्युनीकरण गर्दै कोरोना संग जुँझ ब्यांस गाउँपालिकाको वडा नं.६ हुतीमा १० शैयाको अक्सिजन सहितको आइसोलेसन निर्माण गरिएको छ ।

३४ कोरोना संक्रमण समुदाय स्तरमा फैलिन नदिन एवं संक्रमितहरुको मनोबल उच्च राख टोल टोलमा स्वास्थ्यकर्मी सहित जनपत्रिनिधि गई कोरोना संक्रमण परीक्षण गरिएको र संक्रमितहरुलाई मनो-परामर्श दिइएको छ ।

३५ ब्यांसाबासी जनताको स्वास्थ्य सुरक्षा हाम्रो दायित्व अभियान अन्तर्गत हाल सम्म कोभिसिल्ड पहिलो डोज १४१०, कोभिडिसिल्ड देसो डोज २३८, भेरोसेल देसो डोज ३२४ व्यक्ति लाई कोरोना विरुद्धको खोप लगाईएको छ र १८ वर्ष माथिका सम्पुर्ण नागरिकका लागि खोप माग गरिएको छ ।

३६ कृषि पेशा लाई मर्यादित व्यवस्थित तथा कृषकको कार्य बोक्ष कम गर्न आ.व २०७७/०७८ मा ३० जना कृषक र ५ वटा कृषि समुहलाई ७५ % अनुदानमा विभिन्न प्रकारका कृषि उपकरणहरु (मिनि टिलर, कर्न सेलर, सिलिंग, दातो स्प्रेटिंग, कोदो चुट्ने मेसिन जस्ता सामग्रीहरू) वितरण गरिएको छ ।

३७ कृषिको उत्पादन वडाई कृषकको आय स्तर बढ्दि गर्न वडा नं.२ देखि वडा नं.६ सम्मका ५६ जना कृषकहरुलाई पोलि-हाउस वितरण र १०५ जना कृषक लाई बाली संरक्षण सेवा दिइएको छ ।

३८ विना विपादि वीआर भण्डारण गर्न गाउँपालिका भरिका ८० जना कृषकहरुलाई ९० प्रतिशत अनुदानमा सुपर ग्रीन ब्यांग वितरण गरिएको छ ।

३९ ब्यांस गाउँपालिकालाई फलफुलमा आत्मनिर्भर बनाउन वडा नं.६ को २ वटा कृषि समुह मार्फत १० हेक्टर क्षेत्रफलमा टर्की

बाट आयातित १७३ ओखर विरुद्ध लगाई ओखर खेती सुरु गरिएको छ ।

४० ब्यांस गाउँपालिकालाई आलुमा आत्मनिर्भर बनाउन वडा नं.३,४,५ को १३ वटा समुह मार्फत २० हेक्टर क्षेत्रफलमा आलु खेति सुरु गरिएको छ ।

४१ फिसान परिचयपत्र वितरण गर्ने कार्य वडा नं.५ र ६ मा संचालन भईरहेको छ ।

४२ अमिलो जातका फलफुल विरुद्ध उत्पादनका लागि वडा नं.२ र ६ मा बहुउद्देशीय नसरी स्थापना गरिएको छ ।

४३ खाद्यान्त अभाव हुन नदिन वडा नं.१ को छाडू वडा नं.२ को राप्लामा खाद्य विक्री वितरण केन्द्र स्थापना गरिएको छ ।

४४ ब्यांस वासी जनतालाई आयोडिन युक्त भानु नून सहज रूपमा उपलब्ध गराउन विक्री वितरण गर्न डिपो स्थापना गरिएको छ ।

४५ सिपमूलक तालिम दिई महिलाहरु लाई उद्यमी बनाउन लघु उद्यम कार्यक्रम अन्तर्गत गाउँपालिकाभिका महिलाहरुलाई तालिम दिईको छ ।

४६ महिलाहरुलाई आत्मनिर्भर बनाई महिलाको जीवन स्तर माथि उठाउन ब्यांस गाउँपालिकाको आर्थिक सहयोगमा ब्यांसी सौका समाज मार्फत राप्ला र ब्यांसका महिलाहरु लाई नम्कीन तालिम दिईको छ ।

४७ पशु स्वास्थ्य लाई थप प्रभावकारी बनाउन पशु स्वास्थ्य कार्यक्रम अन्तर्गत वडा नं.२,४ र ५ बाट औषधि सहितको प्राविधिक सेवा उपलब्ध गराई ६,११०(आठ हजार एक सय दश) वटा पशुपन्थिको निश्चल उपचार तथा औषधि वितरण गरिएको छ ।

४८ प्राविधिक पहुँच नभएका बडाहरुमा कृषकलाई घर दैलो मै पशु स्वास्थ्य सेवा दिने उद्देश्यले यस गाउँपालिकाको वडा नं.१,३,४ मा एक दिने पशु स्वास्थ्य तथा रेविज नियन्त्रण शिविर संचालन गरि ११७४(एक हजार एक सय चौहत्तर) वटा पशुपन्थिको उपचार तथा २७०(दुई सय सतरी) कुकुरलाई रेविज विरुद्धको खोप लगाइएको छ ।

४९ गाउँपालिका नजिक सहज रूपमा अण्डाको उपलब्धताको लागि वडा नं.४ र ६ मा तीन वटा कुखुरा फर्म सुधार कार्य अगाडि बढाईएको छ ।

५० वडा नं.३ सिनालाई भेडा पकेट क्षेत्रको रूपमा स्थापना गर्दै सिनामा भेडाको ऊन उत्पादनमा बृद्धि गर्न चार वटा भेडा पालन समूह मार्फत ऊन उत्पादनमा भेडाको ऊन उत्पादनमा व्यवसायीकरण एवं यान्त्रिकरण त्याउन कृषकहरुलाई विभिन्न औजार उपकरण वितरण गरिएको छ ।

५१ ब्यांस गाउँपालिकामा भेडा पालनबाट कृषकको जीवन स्तर माथि उठाउन विभिन्न समूह मार्फत भेडाको ऊन उत्पादनमा बृद्धि गर्न एवं भेडाको ऊन उत्पादनमा व्यवसायीकरण एवं यान्त्रिकरण त्याउन कृषकहरुलाई विभिन्न औजार उपकरण वितरण गरिएको छ ।

५२ विना विपादि वीआर भण्डारण गर्न गाउँपालिका भरिका ८० जना कृषकहरुलाई ९० प्रतिशत अनुदानमा सुपर ग्रीन ब्यांग वितरण गरिएको छ

प्राधिकरणको टोली दुहुँको वाढी प्रभावित क्षेत्रमा प्रस्थान

शिद्धटोपी खबर
दाचुला, कात्तिक १३ गते ।

वाढी र पहिरोवाट दुहुँ गाउँपालिकाका विभिन्न वस्तीमा सिर्जित समस्या, जोखीममा रहेको बस्तीको अवस्था वारे भौगोलिक अध्ययन गर्न राष्ट्रिय विपद जोखीम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको टोली दाचुला पुरेको छ ।

दुहुँ गाउँपालिका अध्यक्ष पुलेन्द्र बहादुर कार्की नेतृत्वको टोलीले नेपाल सरकार गृह मन्त्रालय संग यस अधिगरेको आग्रह वरोजिम प्राधिकरणको टोली दुहुँ गाउँपालिकाका वाढी र पहिरो प्रभावित वस्तीहरूको अध्ययन गर्न आइपुगेको हो ।

टोलीले शनिवार विहान जिल्ला प्रशासन कायालयमा जिल्ला समन्वय समिति प्रमुख करवार बहादुर कार्की, प्रमुख जिल्ला अधिकारी सिद्धराज जोशी, गाउँपालिका अध्यक्ष

हातीपाइले रोगको संक्रमण भए नभएको परीक्षण गरिने

शिद्धटोपी खबर
दाचुला, कात्तिक १२ गते ।

जिल्लाका ४ सय ८६ जना बालबालिकाहरूमा हाती पाइले रोगको संक्रमण भए नभएको बारे पता लगाउन रक्त संकलन गरिने भएको छ ।

१-२ कक्षामा अध्ययनरत १६ विद्यालयका बालबालिकाहरूमा हाती पाइले रोगको संक्रमण भए नभएको पता लगाउन रक्त संकलन गरिने किटजन्य रोग अनुसन्धान तथा तालिम के न्द्र मकवानपुरले जनाएको छ ।

केन्द्रले जिल्ला सदरमुकाम खलागामा आज आयोजना गरेको राष्ट्रिय हाती पाइले रोग निवारण सम्बन्धी टास सर्वे कार्यक्रमको जिल्ला स्तरीय अभिभुखीकरण गोष्ठीमा जानकारी दिइएको हो ।

लगातार ५ वर्ष सम्म हाती पाइले रोग विरुद्धको औषधी वितरण गरेको जिल्ला मध्ये दाचुला जिल्ला पनि रहेको अवस्थामा रोग निवारण भए नभएको जानकारी लिन दोस्रो पटक रक्त संकलन गरी परिक्षण गरिने जनाइएको छ ।

दाचुलामा सन २०१३ देखि २०१८ सम्म हाती पाइले रोग विरुद्धको औषधी वितरण

एवं चैरीको संख्या बढि गर्नको लागि चैरी प्रबढ्दन कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइएको छ । जस अन्तर्गत वडा नं.१ र २ का ३ वटा समूहमार्फत तीनवटा याक र नौ

वटा नाक वितरण कार्य भएको छ ।

५३ जनतालाई छिटो छिरतो

आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध

गराउन नेपाल भारत मैत्री संघ

वाट एम्बुलेन्स प्राप्त भई

सञ्चालनमा रहेको छ ।

५४ चालु आ.व २०७७/७८ मा

गाउँपालिका भरीका प्राकृति विपत

पुलेन्द्र बहादुर कार्की लगायत सँग छलफल गरी भौगोलिक अध्ययनका लागी प्रभावित क्षेत्र प्रस्थान गरेको छ ।

टोलीले वाढी र पहिरो प्रभावित क्षेत्रको अध्ययन गरी वस्ती स्थानान्तरण प्रक्रिया, वस्ती पुन निर्माण, वस्ती जोखीमका विषयमा प्राधिकरणको नियमावली अनुसार अध्ययन गर्ने टोली प्रमुख तथा राष्ट्रिय विपद जोखीम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका भौगोलिक लेख प्रसार भट्टले बताए । भूगोलिक भट्टका अनुसार वस्ती के कति कारणले जोखीममा परेको हो, वस्तीको अवस्था लगायतका विषयमा अध्ययन गर्ने प्राधिकरणमा प्रतिवेदन बुझाइने छ ।

पहिलो चरणमा प्रारम्भिक अध्ययन गरिने भट्टले बताए । प्रारम्भिक अध्ययनले बस्ती जोखीमा छ, या छैन भन्ने कुरा पत्ता लगाने तथा थप अध्ययन गर्नु पर्ने अवस्था

आएमा प्राधिकरणलाई नै सिफरीस गरी विस्तृत अध्ययन गरीने वताईएको छ । विस्तृत अध्ययन अन्तर्गत प्रभावित क्षेत्रको माटो लगेर ल्यावमा परिक्षण गरिने जनाईएको छ ।

प्राधिकरणको टोलीले गत भदौ १३ गते राति भएको अविरल वर्षाका कारण क्षती पुर्गोको श्रीवरग, निजाड, नागचौपाती, दौला, भुईकोट, नरोली, बथोली, गुना, अफरे, सुखोला, सिमार, गरमोरा, गैरी, धुलीगढा, दल्या, मखमाली र वास्पाली लगायतको क्षेत्रमा अध्ययन गर्ने दुहुँ गाउँपालिका अध्यक्ष पुलेन्द्र बहादुर कार्कीले जानकारी दिए ।

यि क्षेत्रहरूमा टोलीले ७ दिन सम्म अध्ययन गर्ने उनको भनाई छ । प्राधिकरणको टोलीमा भौगोलिक विवर ले खप्रसाद भट्ट, इन्जिनीयर दिनेश धिमीरे र सामाजिक र आर्थिक पक्षविवद विनोद सुनार रहेका छन् ।

रहेको ब्रहमस्थान आधारभूत विद्यालय, दुहुँ गाउँपालिकामा रहेको गणेश मावि सिमली, महाकाली नगरपालिकामा रहेका सरस्वती आधारभूत विद्यालय श्रीवरग, मालिकार्जुन मावि धाप र दाचुला पञ्चिक स्कुलका बालबालिकाहरूमा परिक्षण गरिने जनाइएको छ ।

यस्तै मालिकार्जुन गाउँपालिकामा रहेको हुनैनाथ आधारभूत विद्यालय, सरस्वती मावि उक, ले कम गाउँपालिकामा रहेको सारदा आधारभूत विद्यालय, मालिकार्जुन आधारभूत विद्यालय, शैल्यशिखर नगरपालिकामा रहेका जगन्नाथ आधारभूत विद्यालय र लटिनाथ प्राविका बालबालिकाहरूमा परिक्षण गरिने उनले बताए ।

यसेगरी नौगाड गाउँपालिकामा रहेका मालिकार्जुन आधारभूत विद्यालय र मालिकार्जुन प्रावि, मार्मा गाउँपालिकामा रहेका विशेषवार प्रावि र लोर्डहिल प्रावि तथा अपिहामल गाउँपालिकामा रहेको तामाखानी आधारभूत विद्यालय का बालबालिकाहरूमा हाती पाइले भए नभएको बारे जानकारी लिन रक्त संकलन गरी परिक्षण गरिने जनाइएको छ ।

वटा नाक वितरण कार्य भएको छ । ५३ जनतालाई छिटो छिरतो आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन नेपाल भारत मैत्री संघ वाट एम्बुलेन्स प्राप्त भई सञ्चालनमा रहेको छ ।

५४ चालु आ.व २०७७/७८ मा

गाउँपालिका भरीका प्राकृति विपत

पुलेन्द्र बहादुर कार्की लगायत सँग

छलफल गरी भौगोलिक अध्ययनका

लागत आधारभूत विद्यालय

सञ्चालनमा रहेको छ ।

वटा नाक वितरण कार्य भएको छ ।

यो लेख सँग यो पत्रिकाको

कून सम्बन्ध छैन । सावधिकार

ले खप्र दिपक खाती नै

हुनेछ ।

वडाल.....

व्यवहार गर्ने कसम खाए । जनैमालाको कसम खाएपछि दुवै भाइ बाहिर आए । रजवारको हुकुम हुनाले उनीहरूलाई पक्रे जस्तो गर्नु पर्ने तर उनलाई केही नगर्ने कुरा गरे । यसैले उनको हात पछाडि तिर बाँधेर लान सहमत हुनुपर्ने कुरा गरे । त्यस्तै गरियो । तर घरवाट तल पुगेपछि हात बाँधेका दुवै भाइलाई दुङ्गाले हानी हानी दन्ध्यपे भन्ने ठाउँमा मारियो । असोजको नवमीको राति उनीहरूको हत्या गरि रजवार भोलिपल्ट दशमीको दिन रगतको टीका लाएर ब्रह्म मन्दिरमा पुगे । देवता कामेर मेरो दशे जुटो पारेकाले १ वर्ष भित्र अन्याय गरि रगतको टीका लाएजस्तै तिमीलाई पनि टीका लाउनेछु भनेछ । नभन्दै त्यै वर्ष त्यै दन्ध्यपे नजिकै बाधले तिमाहा टोकी उपचार गर्ने जनाई तर निको नभै उतै मृत्यु भएछ ।

हाल पनि दशैको पुजा लाग्ने बेला रजवारका वंशज मन्दिर छिँदैनन । फेरि बडाल परिवारमा संकट आयो । र अस्तित्वका लागि तितरवितर भए । कोही मावली मडगाउतिर लागे । कोही दुडीली गए कोही लाइर गए । समयसँगै फेरि हिकिलामै आए ।

किञ्चा बडाल हुस्करको संरक्षणमा रहनु परेकाले उनका सन्तानले हुस्कर कुल देवता मान्न थाले । सुन्तेराको सम्पाल देवताले मडगाउतमा रहदा र आउदा समेत संरक्षण दिएको र घर फर्किदा वडि आमाको डोकोमा सानो तर गहांगो ढुंगाको रूपमा सँगै आएको र आफै हालको सम्पाल९८० समानाथ०८० मन्दिरमा बसेर संरक्षण दिएकाले उनका सन्तानले सम्पाललाई कुल देवता मान्ने गर्दैन । धेरैजसोले मस्तोलाई कुल देवता मान्छन ।

सभ्यताको विकाससँगसै जीवन पद्धति र संघर्षका स्वरूप पनि फेरिदै गए । देशमा शासन शासन सञ्चालनको स्वरूप विकसित हुदै जान थाल्यो । त्यतिवेला दुङ्ग हिकिला डोटी राज्य अन्तररातको दुङ्ग रजौटामा बमको शासन थियो । काटमार, लडाइको कारणले फिरन्ते र अव्यवस्थित जीवनशैली थियो । विस्तारै शासन सञ्चालनको पद्धतिमा भएको विकास सँगै बडालहरूको जीवनशैलीमा पनि परिवर्तन हुदै गयो ।

फिरन्ते युगवाट कृषि युगमा प्रवेश हुन थाले । हिकिला मूल बसोबास गरि बर्खा ऋतुमा पशुपालन सजिलो बनाउन हालको दुङ्ग गाउँपालिकाको बत्थोली सेरामा मौसमी धान खेती गरि सुखोलाको

झरै सय रोपनि जग्गामा गाई गोरु चराउने गर्थे । सुखोलामा भीर मैरी लाग्ने ठूलो भीर थियो । वर्षमा १०० गायो मह उत्पादन हुन्थ्यो । लक्षु करन भन्ने बम र रजवारहरूले बडालहरूलाई कि सेरो (बत्थोली) कि भेरो (भीर मैरीको) रेजन भने । बडालहरूले सुखोला सहित भेरो रोजे । बत्थोली सेरो बमहरूको भयो । भेरो साथै सुखोला रोजेकाले बडालहरूले लक्षु करनहरूलाई भीर मैरीको मह निकाल्दा बर्सेनी २ गायी मह बुक्हाउन पर्ने भयो । यता हिकिलाको कम्दा लम्पाटामा पनि बडालहरूले चलन भोग गर्थे । त्यतै सम्पालको मन्दिर पनि छ । धर्मया पष्ठिका छोरा धनुवाका पछि उनको भागको जग्गा सम्पाल मन्दिर क्षेत्र बाहेक लस्क्याल कार्कीले लिए । बाकी बडाल अद्यापि चलनभोग गर्दैन ।

समयक्रमसँगै जीवन पद्धतिमा सुधार आउदै गयो । जनसख्या बढे सँगै आवश्यकताहरू र आकांक्षाहरू परिवर्तन हुदै गए । हिकिला मूल थातलोबाट स्वैच्छिक बसाइस्साराइ हुन थाल्यो । कोही बन्धुहरू छिमेकी गाउँ सुन्तेरा, सिद्धी, खलंगा तिर गए । कोही भारतको पाइलातिर भने कोही तराई कन्यनपुर कैलाली तिर र पात्या, काठमाडौं सम्म गए । सभ्यताको विकाससँगै सरल र सभ्य जीवन जीउन विभिन्न पेशाहरूमा संलग्नता बढ्यो । सरकारी सेवा प्राविधिक तिर इन्जिनियर सम्म, पुलिसतिर इन्सपेक्टरसम्म, मेडिकल तिर डाक्टर सम्म, राजनीति तिर विभिन्न दलका जिल्ला अध्यक्ष सम्म रहि से वा गाई छन् । शिक्षाक, कर्मचारी, सेना, पुलिस, किसान र राजनीति कर्मीको रूपमा आआफ्नो ठाउँबाट देश समुदायको विकासमा लागिपरेका छन् । उता जुम्ला हुदै पूर्व लागेको बडालहरू संसद सम्म पुगि शासनमा सहभागिता देखाएका छन् ।

यसरी समाज परिवर्तनको दिशामा बढ्दै जाँदा विभिन्न संघर्ष र उतारचढाव सँगै बडालहरूले आफ्नो अस्तित्व जीवन्त राख्दै आएका छन् । साथै बदलिँदो विश्वपरिवेश सँगै बडाल समुदायको सार्थक अस्तित्व निर्माण गर्न र सभ्यता विकासको इतिहासमा एक नौलो शीला थप्न बडाल समाजको पनि विधिवत स्थापना गरिएको छ । यसरी विश्व परिवेश सँगै अधि बढ्दै बडालहरूको छ ।

यात्रा अविराम बढिरहेको छ ।